Downloaded via the EU tax law app / web

Esialgne tõlge

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

14. märts 2019(*)

Eelotsusetaotlus – Sotsiaalkindlustus – Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning Šveitsi Konföderatsiooni vaheline isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe – Määrus (EÜ) nr 883/2004 – Artikkel 3 – Esemeline kohaldamisala – Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis kindlustatud Prantsuse elaniku varalt saadud tulu maksustamine – Eakate ja puuetega inimeste iseseisvuse heaks loodud Prantsuse riikliku solidaarsuskassa hallatava kahe hüvitise rahastamiseks tasutavad maksud – Otsene ja piisavalt asjakohane seos teatavate sotsiaalkindlustusharudega – Mõiste „sotsiaalkindlustushüvitis“ – Taotleja isiklike vajaduste individuaalne hindamine – Taotleja elatusvahendite arvessevõtmine hüvitise suuruse arvutamisel

Kohtuasjas C?372/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel cour administrative d’appel de Nancy (Prantsusmaa) 31. mai 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. juunil 2018, menetluses

Ministre de l’Action et des Comptes publics

versus

Raymond Dreyer ja tema abikaasa,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president T. von Danwitz, kohtunikud E. Levits ja C. Vajda (ettekandja),

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– R. Dreyer ja tema abikaasa, esindaja: *avocat* J. Schaeffer,

– Prantsuse valitsus, esindajad: D. Colas ja R. Coesme,

– Euroopa Komisjon, esindajad: D. Martin ja M. Van Hoof,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (EÜT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72) artikli 3 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud ministre de l'Action et des Comptes publics'i (Prantsuse avaliku halduse ja eelarveminister) ning Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis kindlustatud Prantsuse maksuresidentide Raymond Dreyeri ja tema abikaasa (edaspidi „abikaasad Dreyerid") vahelises kohtuvaidluses maksete ja maksude tasumise üle, mida nimetatud isikud olid kohustatud 2015. aasta eest investeerimiskapitalilt saadavalt tulult maksma.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe

3 Ühelt poolt Euroopa Ühendus ja selle liikmesriigid ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsioon allkirjastasid 21. juunil 1999 seitse kokkulepet, mille hulgas on isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe (EÜT 2002, L 114, lk 6; edaspidi „isikute vaba liikumist käsitlev kokkulepe"). Nõukogu ja komisjoni 4. aprilli 2002. aasta otsusega 2002/309/EÜ, Euratom seitsme kokkuleppe sõlmimise kohta Šveitsi Konföderatsiooniga (EÜT 2002, L 114, lk 1; ELT eriväljaanne 11/41, lk 89) kiideti need seitse kokkulepet ühenduse nimel heaks ning need jõustusid 1. juunil 2002.

4 Isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe preambuli kohaselt on kokkuleppeosalised „otsustanud oma territooriumide vahel sisse seada isikute vaba liikumise Euroopa Ühenduses kohaldatavate eeskirjade alusel".

5 Kokkuleppe artikkel 8 „Sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamine" sätestab:

„Kokkuleppeosalised näevad II lisa kohaselt ette sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise eelkõige järgmistel eesmärkidel:

a) võrdne kohtlemine;

b) kohaldatavate õigusnormide kindlaksmääramine;

c) kõikide toetuse saamise õigust andvate ja säilitavate ning toetuse suuruse arvutamisel aluseks võetavate kindlustusperioodide kokkuarvutamine, mida on arvesse võetud erinevate siseriiklike õigusnormide kohaselt;

d) hüvitiste maksmine kokkuleppeosaliste territooriumil elavatele isikutele;

e) asutuste ja institutsioonide vastastikuse haldusabi ja koostöö toetamine."

6 Kokkuleppe II lisa, mida on muudetud sama kokkuleppega loodud ühiskomitee 31. märtsi 2012. aasta otsusega nr 1/2012 (ELT 2012, L 103, lk 51), sisaldab artiklit 1, mis on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kokkuleppeosalised lepivad kokku, et sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamisel kohaldavad nad omavahel Euroopa Liidu õigusakte, millele on käesoleva lisa A jaos viidatud, vastavalt samas jaos tehtud muudatustele, või kõnealuste õigusaktidega samaväärseid eeskirju.

2. Käesoleva lisa A jaos esinev mõiste „liikmesriik (liikmesriigid)“ hõlmab lisaks asjaomaste Euroopa Liidu õigusaktide reguleerimisalasse kuuluvatele riikidele ka Šveitsi.“

7 Nimetatud lisa A jagu sisaldab muu hulgas viidet määrusele nr 883/2004.

Määrus nr 883/2004

8 Määruse nr 883/2004 artikli 3 lõiked 1 ja 3 sätestavad:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse kõigi õigusaktide suhtes, mis reguleerivad järgmisi sotsiaalkindlustusliike:

a) haigushüvitised;

b) sünnitus? ja sellega samaväärsed isadushüvitised;

c) invaliidsushüvitised;

d) vanadushüvitised;

e) toitjakaotushüvitised;

f) tööõnnetus? ja kutsehaigushüvitised;

g) matusetoetused;

h) töötushüvitised;

i) eelpensionihüvitised;

j) perehüvitised.

[…]

3. Käesolevat määrust kohaldatakse ka artikliga 70 hõlmatud mitteosamakseliste rahaliste erihüvitiste suhtes.“

9 Määruse artikli 11 lõikes 1 on ette nähtud:

„Isikud, kelle suhtes kohaldatakse käesolevat määrust, alluvad üksnes ühe liikmesriigi õigusaktidele. Sellised õigusaktid määratakse kindlaks kooskõlas käesoleva jaotisega.“

Prantsuse õigus

10 Maksuseadustiku (code général des impôts) põhikohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni artikkel 1600?0 F *bis* sätestab:

„I. – Varalt saadud tulult makstav sotsiaalkindlustusmaks määratakse kindlaks vastavalt sotsiaalkindlustusseadustiku artikli L. 245?14 sätetele.

[…]“.

11 Sotsiaalkindlustusseadustiku (code de la sécurité sociale) põhikohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni artikkel L. 245?16 näeb ette:

„I. – Artiklites L. 245?14 ja L. 245?15 nimetatud sotsiaalkindlustusmaksu määr on 4,5%.

II. – Punktis I nimetatud maksust saadav tulu jagatakse järgmiselt:

– 1,15% kantakse Caisse nationale de solidarité pour l’autonomie (eakate ja puuetega inimeste iseseisvuse heaks loodud riiklik solidaarsuskassa) eelarvesse.

[…]“.

12 Sotsiaalhoolekande? ja perekonnaseadustiku (code de l’action sociale et des familles) artikkel L. 14?10?1 sätestab:

„I. – Eakate ja puuetega inimeste iseseisvuse heaks loodud riikliku solidaarsuskassa eesmärgid on:

1° Panustada eakate ja puuetega inimeste iseseisvuse kaotamise ennetamisse ja tugiteenuste rahastamisse elukohas ja hooldusasutustes, ning hooldatavate lähedaste toe rahastamisse, vastavuses asjaomaste isikute võrdse kohtlemisega kogu territooriumil;

[…]

10° Panustada sotsiaalhoolekande? ning tervishoiu? ja sotsiaalteenuste osutamise asutustes ja talitustes tehniliste ja ohutusnormide vastavusse viimiseks, kasutatavate ruumide kaasajastamiseks ning uute kohtade loomiseks tehtavate investeeringute rahastamisse;

[…]“.

13 Seadustiku artikkel L. 14?10?4 on sõnastatud järgmiselt:

„Eakate ja puuetega inimeste iseseisvuse heaks loodud riiklikule solidaarsuskassale eraldatud rahalised vahendid moodustavad:

[…]

2° Sotsiaalkindlustusseadustiku artiklis L. 245?14 nimetatud sotsiaalkindlustusmaksu lisamakse ja sama seadustiku artiklis L. 245?15 nimetatud sotsiaalkindlustusmaksu lisamakse. Lisamaksed määratakse kindlaks, nende maksmist kontrollitakse, neid kogutakse ja nõutakse sisse samadel tingimustel ja nende eest on ette nähtud samad karistused, mida kohaldatakse sotsiaalkindlustusmaksule. Lisamakse määr on 0,3%.

[…]“.

14 Sama seadustiku artikkel L. 232?1 näeb ette:

„Igal eakal Prantsusmaal elaval isikul, kes ei suuda toime tulla oma füüsilisest või vaimsest seisundist tuleneva iseseisvuse puudumise või kaotamise tagajärgedega, on õigus saada isikustatud iseseisvushüvitist, mis võimaldab tal enda vajaduste eest nõuetekohaselt tasuda.

See kogu riigi territooriumil ühesugustel tingimustel kindlaks määratud toetus on mõeldud isikutele, kellel on vaatamata hooldusele, mida nad võivad saada, vaja abi eluliste toimingute tegemiseks või kelle seisund vajab korrapärast järelevalvet.“

15 Sama seadustiku artiklis L. 232?2 on sätestatud:

„Isikustatud iseseisvushüvitist, mis on mitterahaline toetus, antakse taotluse alusel

haldusnormides kindlaksmääratud tariifide piires igale isikule, kes tõendab, et tal on püsiv ja regulaarne elukoht ning kes vastab vanuse ja iseseisvuse kaotuse tingimustele, mida hinnatakse üleriigilise tabeli alusel ja mis on samuti kindlaks määratud haldusnormides.“

16 Sotsiaalhoolekande? ja perekonnaseadustiku artikkel L. 232?4 sätestab:

„Isikustatud iseseisvushüvitis vastab abisaaja abistamiseks kasutatava kava osale, mida on vähendatud tema enda kanda jäetud rahalise osaluse võrra.

See osalus arvutatakse artikli L. 232?3?1 kohaselt iga aasta 1. jaanuaril uuesti kehtestatava riikliku tabeli alusel ja seda osalust ajakohastatakse iga aasta 1. jaanuaril artiklites L. 132?1 ja L. 132?2 sätestatud tingimuste kohaselt kindlaks määratud elatusvahendite ja abistamise kava summale vastavalt.

[…]“.

17 Selle seadustiku artikkel L. 245?1 on sõnastatud järgmiselt:

„I. – Igal puuetega isikul, kes elab püsivalt ja regulaarselt Prantsusmaa mandriosas, ühes sotsiaalkindlustuse seadustiku artiklis L. 751?1 nimetatud omavalitsusüksuses või Saint?Pierre ja Miquelonis ning kelle vanus on alla määrusega kehtestatud vanusepiiri ja kelle puue vastab määrusega kindlaksmääratud kriteeriumidele, võttes arvesse nimelt selle laadi ja kompenseerimisvajadusi tema eluplaanide ja valikute seisukohast, on õigus saada kompenseerivat hüvitist, mis on mitterahaline hüvitis, mida võidakse anda vastavalt hüvitisesaaja valikutele mitterahalise või rahalise hüvitisena.

Kui isik vastab vanuse tingimustele, mille alusel tekib õigus saada sotsiaalkindlustuse seadustiku artiklis L. 541?1 ette nähtud toetust, kohaldatakse kompenseeriva hüvitise saamise õigusele käesoleva artikli punktis III sätestatud tingimusi.

Kui kompenseeriva hüvitise saajal on õigus saada samalaadilisi hüvitisi sotsiaalkindlustusskeemi alusel, siis arvatakse need hüvitised määrusega kehtestatud tingimustel kompenseeriva hüvitise summast maha.

[…]“.

18 Sama seadustiku artikkel L. 245?6 sätestab:

„Kompenseerivat hüvitist antakse kululiigi kaupa kindlaks määratud tariifide ja summade alusel hüvitusmäära piires, mis võivad hüvitise saaja vahenditest olenevalt varieeruda. Maksimumsummad, tariifid ja hüvitusmäärad kehtestab puuetega inimestega seotud küsimuste eest vastutav minister oma määrusega. Hüvitise andmise kord ja kestus sätestatakse määruses.

Eelmises lõigus nimetatud hüvitusmäära kindlaksmääramiseks arvesse võetavate vahendite hulka ei arvata:

– asjaomase isiku töötulu;

– tööõnnetuse ohvritele või nende õigusjärglastele üldise maksuseadustiku artikli 81 punktis 8 nimetatud ajutisi hüvitisi, toetusi ja eluaegseid annuiteetmakseid;

– asendussissetulekut, mille loetelu kehtestatakse määrusega;

– abikaasa, elukaaslase, isiku, kellega asjaomane isik on sõlminud tsiviilpartnerluslepingu,

asjaomase isikuga ühises majapidamises elava hooldaja, asjaomase isiku vanemate (isegi kui isik elab vanemate juures) töötulu;

– üldise maksuseadustiku artikli 199 *septies* punktis 2 nimetatud eluaegseid annuiteetmakseid, kui neid makstakse puudega inimesele endale, tema vanematele või seaduslikule esindajale, vanavanematele, õdedele?vendadele või lastele;

– teatud eriliigilisi sotsiaalkindlustushüvitisi, mille loetelu kehtestatakse määrusega.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

19 Abikaasad Dreyerid on Prantsuse kodanikud, elavad Prantsusmaal ja on selle liikmesriigi maksuresidendid. R. Dreyer, kes on praegu pensionil, töötas oma tööalase karjääri vältel Šveitsis ning nii tema kui ka tema abikaasa on kindlustatud Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis.

20 Prantsuse maksuhaldur kohustas 31. oktoobri 2016. aasta maksuteates, mida kinnitati 6. detsembri 2016. aasta otsusega, abikaasasid Dreyereid tasuma 2015. aastal investeerimiskapitalilt saadud tulult üldist sotsiaalkindlustusmakset, sotsiaalvõla hüvitamise makset, sotsiaalmaksu ja selle lisamakset ning solidaarsusmaksu (edaspidi koos „kõnealused maksed ja maksud“). Viimati nimetatute abil rahastatakse kolme Prantsuse asutust: vanaduskindlustusfondi (fonds de solidarité vieillesse, edaspidi „FSV“), sotsiaalvõla kustutamise kassat (caisse d’amortissement de la dette sociale, edaspidi „CADES“) ning eakate ja puuetega inimeste iseseisvuse heaks loodud solidaarsuskassat (caisse nationale de solidarité pour l’autonomie (edaspidi „CNSA“).

21 Arvestades, et FSV, CADESi ja CNSA hallatavad hüvitised, mida rahastatakse kõnealustest maksetest ja maksudest, on sotsiaalkindlustushüvitised, vaidlustasid abikaasad Dreyerid tribunal administratif de Strasbourgis (Strasbourgi halduskohus, Prantsusmaa) asjaomaste maksete ja maksude tasumise, kuna nad on juba kindlustatud Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis ja vastavalt määrusest nr 883/2004 tulenevale põhimõttele, et sotsiaalkindlustuse alal kohaldatakse vaid ühe riigi õigust, ei pea nad osalema Prantsuse sotsiaalkindlustusskeemi rahastamises. Tribunal administratif de Strasbourg (Strasbourgi halduskohus) rahuldas 11. juuli 2017. aasta kohtuotsusega abikaasade Dreyerite hagi ja vabastas nad kõnealuste maksete ja maksude tasumise kohustusest.

22 Ministre de l’Action et des Comptes publics (avaliku halduse ja eelarveminister) esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud cour administrative d’appel de Nancyle (Nancy teise astme halduskohus, Prantsusmaa).

23 Viimati nimetatud kohus kinnitas nii nagu tribunal administratif de Strasbourg (Starsbourgi halduskohus), et abikaasad Dreyerid tuleb vabastada FSVle ja CADESile tasutavate kõnealuste maksude ja maksete, s.o üldise sotsiaalkindlustusmakse, sotsiaalvõla hüvitamise makse, solidaarsusmaksu ja sotsiaalmaksu ühe osa tasumise kohustusest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et nimetatud kõnealuste maksete ja maksude osas on otsene ja piisavalt asjasse puutuv seos teatavate sotsiaalkindlustusharudega ja seega kohaldatakse neile määruse nr 883/2004 artikli 11 lõikes 1 sätestatud põhimõtet, et kohaldatakse ühe riigi õigust. Seega, kuna abikaasad Dreyerid on kindlustatud Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis, ei ole nad vastavalt 26. veebruari 2015. aasta kohtuotsusest de Ruyter (C?623/13, EU:C:2015:123) tulenevatele seisukohtadele kohustatud tasuma Prantsusmaal sotsiaalmakseid ja ?makse, millega rahastatakse Prantsusmaa sotsiaalkindlustusskeemi.

24 Seevastu kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus selles, kas võib asuda seisukohale, et CNSAle tasutavatest kõnealustest maksetest ja maksudest, s.o ühest osast sotsiaalmaksust ja

sotsiaalmaksu lisamaksest rahastatakse samuti sotsiaalkindlustushüvitisi määruse nr 883/2004 mõttes ja seega on neil otsene ja piisavalt asjasse puutuv seos teatavate sotsiaalkindlustusharudega.

25 Sellega seoses meenutab eelotsusetaotluse esitanud kohus viitega 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsuse Hosse (C?286/03, EU:C:2006:125) punktile 37, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt saab hüvitist pidada „sotsiaalkindlustushüvitiseks“, kui seda antakse esiteks hüvitise saajale seaduses määratletud olukorra alusel isiklikke vajadusi kaalutlusõiguse alusel individuaalselt hindamata ning kui see on teiseks seotud mõne määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 otsesõnu loetletud riskiga.

26 Mis puudutab CNSA kahte hüvitist, mida rahastatakse osaliselt kõnealustest maksetest ja maksudest, nimelt isikustatud iseseisvushüvitist (edaspidi „APA“) ja puude kompenseerimise hüvitist (edaspidi „PCH“), siis leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et eelmises punktis nimetatud teine tingimus on täidetud. Seevastu ei ole ta kindel, kas esimest tingimust saab täielikult täidetuks pidada. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus on nimelt seisukohal, et APA ja PCH määratakse seaduses määratletud olukorra alusel taotleja isiklikke vajadusi kaalutlusõiguse alusel hindamata, kordab ta ministre de l’Action et des Comptes publics’i (avaliku halduse ja eelarveminister) argumenti, et APAt ja PCHd ei või pidada hüvitisteks, mida antakse hüvitise saaja isiklikke vajadusi individuaalselt hindamata, sest hüvitise suurus sõltub sellest, kui palju on hüvitise saajal elatusvahendeid, või see muutub olenevalt elatusvahenditest.

27 Neil asjaoludel otsustas cour administrative d’appel de Nancy (Nancy teise astme halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas kindlustusmaksetel, mida tasutakse [CNSAle], millest rahastatakse [APAt ja PCHd], on otsene ja piisavalt asjasse puutuv seos teatavate määruse [nr 883/2004] artiklis 3 loetletud sotsiaalkindlustusharudega ja need kuuluvad seega selle määruse kohaldamisalasse ainuüksi seetõttu, et need hüvitised seonduvad ühega mainitud artiklis 3 loetletud riskidest ja neid antakse seaduses määratletud olukorra alusel ilma igasuguse kaalutlusõiguseta?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimusega nimelt selgitada, kas määruse nr 883/2004 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et selliste hüvitiste nagu APA ja PCH kvalifitseerimiseks „sotsiaalkindlustushüvitisteks“ nimetatud sätte tähenduses võib neid pidada hüvitisteks, mida antakse hüvitise saaja isiklikke vajadusi individuaalselt hindamata, kuigi nende suuruse arvutamine sõltub hüvitise saaja elatusvahenditest või muutub olenevalt tema elatusvahenditest.

29 Alustuseks tuleb märkida, et isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe artikli 8 kohaselt näevad kokkuleppeosalised kokkuleppe II lisa kohaselt ette sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise, et tagada eelkõige kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramine ja hüvitiste maksmine kokkuleppeosaliste territooriumil elavatele isikutele. Kokkuleppe II lisa A jao punkt 1 näeb ette kokkuleppeosaliste vahel määruse nr 883/2004 kohaldamise. Niisiis, kuna kokkuleppe II lisa artikli 1 lõige 2 näeb ette, et „[k]äesoleva lisa A jaos esinev mõiste „liikmesriik (liikmesriigid)“ hõlmab lisaks asjaomaste Euroopa Liidu õigusaktide reguleerimisalasse kuuluvatele riikidele ka Šveitsi“, siis on selle määruse sätted kohaldatavad ka Šveitsi Konföderatsiooni suhtes (21. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Klein Schiphorst, C?551/16, EU:C:2018:200, punkt 28).

30 Neil asjaoludel kuulub olukord, milles on liikmesriigi kodanikest põhikohtuasja hagejad, kes on kindlustatud Šveitsi sotsiaalkindlustusskeemis, määruse nr 883/2004 kohaldamisalasse (vt analoogia alusel 21. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Klein Schiphorst, C?551/16, EU:C:2018:200, punkt 29).

31 Mis puudutab esitatud küsimuse sisulist külge, siis olgu meenutatud, et määruse nr 883/2004 kohaldamisalast välja jäävate ja sinna kuuluvate hüvitiste erinevus seisneb peamiselt iga hüvitise koostisosades, eelkõige selle eesmärgis ja määramise tingimustes, mitte aga asjaolus, kas hüvitis loetakse riigisiseses õiguses sotsiaalkindlustushüvitiseks või mitte (vt selle kohta eelkõige 5. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Molenaar, C?160/96, EU:C:1998:84, punkt 19; 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia, C?433/13, EU:C:2015:602, punkt 70, ning 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus A (puudega isikule osutatav abi), C?679/16, EU:C:2018:601, punkt 31).

32 Nii nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et hüvitist saab pidada „sotsiaalkindlustushüvitiseks“, kui seda antakse esiteks hüvitise saajale seaduses määratletud olukorra alusel hüvitise saaja isiklikke vajadusi kaalutlusõiguse alusel individuaalselt hindamata, ning teiseks, kui see on seotud mõne määruse nr 883/2004 artikli 3 lõikes 1 otsesõnu loetletud riskiga (vt selle kohta eelkõige 27. märtsi 1985. aasta kohtuotsus Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, punktid 12–14; 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia, C?433/13, EU:C:2015:602, punkt 71, ning 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus A (puudega isikule osutatav abi), C?679/16, EU:C:2018:601, punkt 32).

33 Mis puudutab eelmises punktis mainitud esimest tingimust, siis tuleb meenutada, et see on täidetud, kui hüvitist antakse objektiivsetest kriteeriumidest lähtudes, mille täidetuse korral tekib õigus saada hüvitist, ilma et pädev asutus võiks muid isiklikke asjaolusid arvesse võtta (vt selle kohta eelkõige 16. juuli 1992. aasta kohtuotsus Hughes, C?78/91, EU:C:1992:331, punkt 17; 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Slovakkia, C?433/13, EU:C:2015:602, punkt 73, ning 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus A (puudega isikule osutatav abi), C?679/16, EU:C:2018:601, punkt 34).

34 Siinkohal on Euroopa Kohus varem otsustanud seoses hüvitistega, mida antakse või mille andmisest keeldutakse või mille suurus arvutatakse hüvitise saaja sissetulekut arvestades, et selliste hüvitiste andmine ei sõltu taotleja isiklike vajaduste individuaalsest hindamisest, kuna tegemist on objektiivse ja seaduses määratletud kriteeriumiga, mis annab õiguse seda hüvitist saada, ilma et pädeval asutusel oleks võimalik võtta arvesse muid isiklikke asjaolusid (vt selle kohta 2. augusti 1993. aasta kohtuotsus Acciardi, C?66/92, EU:C:1993:341, punkt 15; 18. juuli 2006. aasta kohtuotsus De Cuyper, C?406/04, EU:C:2006:491, punkt 23, ning 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia, C?361/13, EU:C:2015:601, punkt 52).

35 Lisaks täpsustas Euroopa Kohus 25. juuli 2018. aasta kohtuotsuse A (puudega isikule osutatav abi) (C?679/16, EU:C:2018:601) punktis 38, et selleks, et asuda seisukohale, et käesoleva kohtuotsuse punktis 32 nimetatud esimene tingimus ei ole täidetud, peab hüvitise saaja isiklike vajaduste kaalutlusõiguse alusel hindamine pädeva asutuse poolt ennekõike puudutama selle hüvitise saamise õiguse tekkimist. Need kaalutlused kehtivad *mutatis mutandis* hüvitise saaja isiklike vajaduste individuaalse hindamise kohta pädeva asutuse poolt.

36 Põhikohtuasjas kõne all olevate hüvitistega seoses ilmneb Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, et igal vähemalt 60aastasel isikul, kelle puhul leitakse, et ta on eelnevalt kindlaks määratud kriteeriumide kohaselt kaotanud iseseisvuse, ning kes elab püsivalt ja regulaarselt Prantsusmaal, on õigus saada APAt. PCHd makstakse igale puudega isikule, kes on üldjuhul alla 60aastane, elab püsivalt ja regulaarselt Prantsusmaal ning kelle puue vastab teatavatele eelnevalt

kindlaks määratud kriteeriumidele. On selge, et kummagi kõnealuse hüvitise saamine ei sõltu taotleja elatusvahenditest. Kuigi elatusvahendeid võetakse arvesse hüvitise saajale makstava hüvitise tegeliku suuruse kindlaksmääramiseks, tuleneb sotsiaalhoolekande? ja perekonnaseadustiku artiklitest L.232?4 ja L.245?6, et hüvitise suurus arvutatakse sisuliselt vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele, mida kohaldatakse vahet tegemata kõikidele hüvitise saajatele olenevalt sellest, kui palju on neil elatusvahendeid.

37 Seega tuleneb sotsiaalhoolekande? ja perekonnaseadustiku sätetest, et hüvitise saaja elatusvahendite arvessevõtmine ei puuduta APA ja PCH saamise õiguse tekkimist, vaid nende hüvitiste arvutamise korda, kuna kõnealuseid hüvitisi tuleb anda juhul, kui taotleja täidab nende hüvitiste saamise õiguse tekkimiseks vajalikud tingimused, sõltumata sellest, kui palju on tal elatusvahendeid.

38 Eelnevatest kaalutlustest järeldub, et asjaolu, et hüvitise saaja elatusvahendeid võetakse arvesse üksnes APA ja PCH tegeliku suuruse arvutamiseks objektiivsete ja seaduses määratletud kriteeriumide alusel, ei tähenda hüvitise saaja isiklike vajaduste individuaalselt hindamist pädeva asutuse poolt.

39 Vastupidi Prantsusmaa valitsuse kirjalikes seisukohtades esitatud väitele ei tähenda see, et APA ja PCH maksmiseks on vaja hinnata hüvitise taotleja iseseisvuse kaotuse või puude astet, et hinnatakse ka individuaalselt taotleja isiklikke vajadusi. Nimelt, nagu ilmneb Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, hindab iseseisvuse kaotust (APA puhul) ja puuet (PCH puhul) arst või sotsiaalmeditsiinilise rühma asjatundja või interdistsiplinaarne rühm eelnevalt kehtestatud tabelite, loetelude ja standardite alusel, see tähendab vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 34 meenutatud kohtupraktikale objektiivsete ja seaduses määratletud kriteeriumide põhjal, mille täidetuse korral tekib õigus saada vastavat hüvitist. Neil tingimustel ei saa väita, et APA ja PCH maksmine sõltub hüvitise taotleja isiklike vajaduste individuaalsest hindamisest käesoleva kohtuotsuse punktis 32 osutatud kohtupraktika tähenduses.

40 Lisaks ja samuti vastupidi sellele, mida väidab Prantsuse valitsus oma kirjalikes seisukohtades, ei saa APAt ja PCHd kvalifitseerida „mitteosamakselisteks rahalisteks erihüvitisteks“ määruse nr 883/2004 artikli 3 lõike 3 tähenduses. Kuna nii eelnevatest kaalutlustest kui ka eelotsusetaotluse esitanud kohtu seisukohtadest, mida meenutati käesoleva kohtuotsuse punktis 26, järeldub, et käesoleva kohtuotsuse punktis 32 nimetatud kaks kumulatiivset tingimust on täidetud ning APA ja PCH tuleb seega kvalifitseerida „sotsiaalkindlustushüvitisteks“, ei ole vaja kontrollida, kas neid hüvitisi võib pidada ka „mitteosamakselisteks rahalisteks erihüvitisteks“, kuna Euroopa Kohus on varem leidnud, et need kaks omadust välistavad teineteist (vt selle kohta 21. veebruari 2006. aasta kohtuotsus Hosse, C?286/03, EU:C:2006:125, punkt 36, ja 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Slovakkia, C?433/13, EU:C:2015:602 punkt 45).

41 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 883/2004 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et selliste hüvitiste nagu APA ja PCH kvalifitseerimiseks „sotsiaalkindlustushüvitisteks“ nimetatud sätte tähenduses tuleb neid pidada hüvitisteks, mida antakse hüvitise saaja isiklikke vajadusi individuaalselt hindamata, kuna hüvitise saaja elatusvahendeid võetakse arvesse üksnes nende hüvitiste tegeliku suuruse arvutamiseks objektiivsete ja seaduses määratletud kriteeriumide alusel.

Kohtukulud

42 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et selliste hüvitiste nagu isikustatud iseseisvushüvitise ja puude kompenseerimise hüvitise kvalifitseerimiseks „sotsiaalkindlustushüvitisteks“ nimetatud sätte tähenduses tuleb neid pidada hüvitisteks, mida antakse hüvitise saaja isiklikke vajadusi individuaalselt hindamata, kuna hüvitise saaja elatusvahendeid võetakse arvesse üksnes nende hüvitiste tegeliku suuruse arvutamiseks objektiivsete ja seaduses määratletud kriteeriumide alusel.

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.